

TITEL:	Zing 'Een beestenboel op school' - samen een refrein maken (lesformat)
Leerjaar	Groep 7 en 8.
Type les	Een les in aansluiting op het dag project: 'Een beestenboel op school'.
Lesduur	90 Minuten.
Omschrijving van de les	<p>Een les waarin de kinderen op onderzoekende, zingende en schrijvende manier kennismaken met opera en het lied: 'Een beestenboel op school'. Ze leren een refrein schrijven.</p> <p>Wat is opera? Waar gaat het lied: 'Een beestenboel op school' over? Hoe zou jij zelf een beestenboel maken? Hoe schrijf je je eigen refrein en wat doet dat met de inhoud van je lied?</p> <p>De kinderen beluisteren een inleiding over opera en het lied: 'Een beestenboel op school'. De kinderen onderzoeken waar het lied over gaat en hoe ze de inhoud van het lied kunnen aanpassen door een eigen refrein te schrijven. De kinderen zingen het lied: 'Een beestenboel op school' en schrijven hun eigen refrein voor het lied. Ze presenteren in groepjes het eigen geschreven refrein.</p> <p>De kinderen werken met het schrijven van teksten naar inhoud en vorm met het doel om plezier te verschaffen (schriftelijk onderwijs). De kinderen werken met schrijfdoelen die plezier verschaffen (gebruik - schrijfdoelen). De kinderen werken met het schrijven van een refrein en passen hierbij het gebruik van alinea's toe (vorm). De kinderen werken met het lezen en schrijven van voor hen bestemde liedteksten (schriftelijk onderwijs). De kinderen werken met muziek en taal en gebruiken deze om daar gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om ermee te communiceren. De kinderen zingen het lied: 'Een beestenboel op school' mee onder begeleiding van een 'meezing-muziekfragment' (zingen). De kinderen werken met articulatie, dynamische verschillen, zuiverheid en voordracht (zingen). De kinderen onderzoeken de muziek op het hebben van meerdere betekenissen en/of ontwikkelingen (luisteren). De kinderen reflecteren op het eigen werk en dat van hun groepsgenoten met aandacht voor verschillen in ontwerp, vormgeving en presentatie (reflecteren). De kinderen werken met het bespreken van plannen: wat ga je maken en hoe ga je dat maken (reflecteren). De kinderen bespreken ideeën, plannen en keuzemogelijkheden voor het maken van een eigen presentatie (voordracht van eigen geschreven refrein) (reflecteren).</p>
Onderwerpen	Opera, zingen, refrein, inhoud.
Vakgebied	Vakgebied kunstzinnige oriëntatie (muziek) in aansluiting op opera en het dagproject: 'Een beestenboel op school'.
Leerinhoud	
TULE kerndoel 5	<p>De kinderen kunnen naar inhoud en vorm teksten schrijven met het doel om plezier te verschaffen (schriftelijk onderwijs). De kinderen gebruiken schrijfdoelen die plezier verschaffen (gebruik- schrijfdoelen). De kinderen kunnen een refrein schrijven en passen hierbij het gebruik van alinea's toe (vorm).</p>
TULE kerndoel 9	De kinderen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde liedteksten (schriftelijk onderwijs).

TULE kerndoel 54	<p>De kinderen gebruiken muziek en taal om daar gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om ermee te communiceren.</p> <p>De kinderen kunnen het lied: 'Een beestenboel op school meezingen onder begeleiding van een 'meezing-muziekfragment' (zingen).</p> <p>De kinderen hebben aandacht voor articulatie, dynamische verschillen, zuiverheid en voordracht (zingen).</p> <p>De kinderen onderzoeken de muziek op het hebben van meerdere betekenissen en/of ontwikkelingen (luisteren).</p>
TULE kerndoel 55	<p>De kinderen beluisteren en bespreken het eigen werk en dat van hun groepsgenoten met aandacht voor verschillen in ontwerp, vormgeving en presentatie (reflecteren).</p> <p>De kinderen bespreken de plannen: wat ga je maken en hoe ga je dat maken (reflecteren).</p> <p>De kinderen bespreken ideeën, plannen en keuzemogelijkheden voor het maken van een eigen presentatie (voordracht van eigen geschreven refrein) (reflecteren).</p> <p>De kinderen geven hun mening over eigen product en werkproces en over dat van anderen, waaronder over het werk van kunstenaars. De kinderen kunnen hun eigen mening met argumenten onderbouwen (reflecteren).</p>

Uitvoering	
Lesplanning	<p>Totaal: 90 minuten.</p> <p>Inleiding: 10 minuten.</p> <p>Opdracht 1: 10 minuten.</p> <p>Opdracht 2: 25 minuten.</p> <p>Opdracht 3: 10 minuten.</p> <p>Presentatie: 15 minuten.</p> <p>Opdracht 4: 10 minuten.</p> <p>Reflectie: 10 minuten.</p>
Vorbereiding	<p>Bestudeer de presentatie: 'Zing een beestenboel op school-samen een refrein maken (presentatie)'. De bijlagen en audiofragmenten zijn bijgevoegd aan deze presentatie. Bestudeer de inhoud van dit lesformat.</p> <p>Bestudeer de volgende bijlagen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zing een beestenboel op school-samen een refrein maken (muziekfragment 1). • Zing een beestenboel op school-samen een refrein maken (muziekfragment 2). • Zing een beestenboel op school-samen een refrein maken (muziekfragment 3). <p>Bestudeer en print de volgende bijlagen, voor elk kind één bijlage:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zing een beestenboel op school-samen een refrein maken (bijlage 1). • Zing een beestenboel op school-samen een refrein maken (bijlage 2). <p>Zet de volgende technische materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digibord. • Bord om op te schrijven. • Boxjes of geluidinstallatie om daarmee de geluidsfragmenten te kunnen afspelen. <p>Zet de volgende materialen klaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pennen om te schrijven, voor elk kind één.
Inleiding	<p>Vertel: In deze les gaan we werken met het lied: 'Een beestenboel op school'. Dit lied is gecomponeerd door de Nederlandse Reisopera.</p> <p>Vraag: Wie weet wat een opera is?</p> <p>Antwoord: Een opera is in het kort gezegd een toneelstuk waarin de acteurs/ actrices niet spreken maar zingen. De muziek bij opera's is in de meeste gevallen klassiek. Soms zitten ook stukken ballet in opera's. De meeste opera's worden opgevoerd in theaters of in schouwburgen. Het orkest zit in een orkestbak voor het podium. De</p>

	<p>zangers/ zangeressen staan op het toneel te acteren, tussen allerlei prachtige decorstukken.</p> <p>Vraag: Wat had opera nou ook alweer met een beestenboel te maken?</p> <p>Voor de leerkracht: Start de presentatie 'Zing een beestenboel op school-samen een refrein maken (presentatie)'. Toon afbeelding 1 en 2:</p> <p>Vertel: Bij opera maakt men er vaak tijdens de voorstelling een beestenboel van. Soms zelf letterlijk een 'beestenboel' zoals je hier op deze afbeeldingen kunt zien. Vaak heeft een opera een 'dramatische opbouw' die uit drie delen bestaat. In het middelste deel gebeurt er vaak iets heel triests en de voorstelling eindigt meestal met een knallende ontknoping. De decors en kleding zijn heel belangrijk, ze dragen bij tot het creëren van de sfeer. Vaak worden hele grote indrukwekkende decors gebruikt. In de slotscène staan vaak bijna alle acteurs en actrices en dansers/ figuranten op het podium en eindigt het stuk in een feestelijke afsluiting. Het wordt één groot feest en niets is te gek.</p> <p>Toon afbeelding 3, beluister het geluidsfragment:</p> <p>Vertel: Zo klinkt opera.</p> <p>Vraag: Hebben jullie weleens ergens een beestenboel van gemaakt? Waarom vond je dat dat een beestenboel was?</p> <p>Vertel: Tijdens het project: 'Een beestenboel op school' gaan jullie een cardboard-animatie maken. Alle animaties van de klassen die in dit project meedoen worden bij elkaar gemonteerd tot één film. Onder de film wordt het lied: 'Een beestenboel op school' gemonteerd. Tijdens de afsluiting gaan de klassen het lied met de animatie meezingen. Jullie schrijven vandaag zelfs je eigen beestenboel-refrein voor het lied. Voor we dat gaan doen gaan we eerst het lied leren zingen.</p> <p>Vertel: We gaan onze 'zangspieren' warm maken.</p> <p>Vraag: Wie heeft een idee hoe je deze spieren kan opwarmen?</p> <p>Vertel: Om je spieren klaar te maken voor het zingen, is het fijn om deze spieren te rekken en te strekken. Net zoals je dat zou doen voordat je gaat sporten. Daarnaast is een goede zanghouding belangrijk. Zo krijgen je longen genoeg zuurstof binnen, zodat je stembanden mooie klanken kunnen maken.</p>
Opdracht 1	<p>Vertel: Ga naast je tafel staan. Probeer een plekje te zoeken waar je vrij kunt bewegen. Adem maar eens een paar keer heel diep in, helemaal vanuit je buik. Adem een paar keer goed in, schud je handen los, vervolgens je armen en dan je hele lichaam. Buig rustig je nek van de ene kant naar je schouder en vervolgens naar de andere kant naar je andere schouder. Herhaal dat nog een keer rustig en blijf vanuit je buik ademen.</p> <p>Nu is het tijd om je benen een beetje los te schudden. Hoe lekkerder je je voelt en hoe ontspanener je bent, hoe beter het zingen gaat.</p> <p>Zijn jullie klaar om je stem op te warmen? We doen een klein spelletje. We beginnen vooraan bij iemand en die zegt een keer: "HI." Probeer daarbij goed te articuleren en je mond daarbij een beetje overdreven te bewegen. De volgende zegt vervolgens: "HIHI." De volgende die daarna komt doet er nog en 'HI' bij op. Probeer goed te onthouden hoeveel 'HI'-s' je moet zeggen als je aan de beurt bent. Als je het niet meer weet of je moet lachen dan ben je af en moet je een nieuw woord verzinnen. Kies dan een kort woord net zoals 'HI' maar dan met een andere klank, bijvoorbeeld 'HA' of 'OEI' of 'JOH'.</p> <p>Voor de leerkracht: Doe dit een aantal rondjes met verschillende woorden en klanken. Probeer het tempo erin te houden, zodat iedereen warm wordt.</p>

Opdracht 2	<p>Vertel: Het is tijd om het lied: 'Een beestenboel op school' te gaan beluisteren en te leren zingen.</p> <p>Probeer steeds een goede zanghouding te houden. Bij een goede zanghouding sta je rechtop en leun je niet.</p> <p>We luisteren het lied eerst zonder de tekst te lezen. Luister goed naar wat je allemaal hoort.</p> <p>Speel het lied: 'Zing een beestenboel op school-samen een refrein maken (muziekfragment 1)' af.</p> <p>Voor de leerkracht: Het heeft de voorkeur dat de leerkracht het lied zelf ook meezingt of zelfs voorzingt.</p> <p>Vraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waarover gaat het lied? • Wat viel jullie op? • Welke stukjes tekst komen meerdere keren terug? • Wat is, volgens het lied, een beestenboel? <p>Antwoord: Het refrein en de laatste drie zinnen van het couplet komen meerdere keren terug.</p> <p>Vertel: We gaan nu het lied nog een keer beluisteren. Probeer al de stukken die je kent mee te zingen.</p> <p>Voor de leerkracht: Spoor de kinderen aan om mee te zingen.</p> <p>Vraag: Welke instrumenten hebben jullie allemaal gehoord?</p> <p>Antwoord: Er zijn veel instrumenten te horen; een piano, trompet en saxofoon, basgitaar, keyboard en een drumstel.</p> <p>Vertel: We gaan nu het lied nog een keer zingen. Nu met de tekst erbij.</p> <p>Voor de leerkracht: Deel de geprinte bijlage: 'Zing een beestenboel op school, samen een refrein maken (bijlage 1)' uit en oefen het lied met de kinderen door middel van de wisselzang of de weggeeftechniek. Hierbij wordt steeds het hele lied beluisterd waarbij de kinderen eerst alleen de makkelijke stukken meezingen. De kinderen zingen bijvoorbeeld eerst alleen het refrein mee. Dan pikken ze de laatste drie zinnen van de coupletten mee. Tot slot zingen ze de rest van het lied mee. Tot ze op deze manier het hele lied geleerd hebben.</p>
------------	--

<p>Opdracht 3</p>	<p>Vertel: Jullie hebben dit lied al goed geoeffend. Hoe zouden jullie zelf een beestenboel maken? Jullie mogen zo meteen in groepjes het refrein herschrijven. Zo maken jullie je eigen liedversie van een beestenboel. Een refrein herschrijven doe je niet zomaar.</p> <p>Vraag: Wat zou heel belangrijk kunnen zijn bij het opnieuw schrijven van een tekst op een melodie?</p> <p>Vertel: Je moet precies hetzelfde aantal lettergrepen hebben. Dus geen woorden, maar lettergrepen.</p> <p>Vraag: Waarom zou je niet gewoon hetzelfde aantal woorden kunnen gebruiken in plaats van op de lettergrepen te letten?</p> <p>Antwoord: Als je een woord van één lettergreep vervangt door een woord met 2 lettergrepen, dan moet je dit woord veel sneller zingen om toch uit te komen met de melodie en het ritme. Als je je aan dezelfde hoeveelheid lettergrepen houdt dan zingt het veel natuurlijker.</p> <p>Toon afbeelding 4: Jullie krijgen zo meteen in groepjes van 3 of 4 kinderen dit schema.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jullie mogen samen met je groepje in de witte vlakjes de originele tekst invullen. • Elk wit vakje is één lettergreep. • Heeft een woord meer lettergrepen, schrijf dan elke lettergreep apart op in een wit vakje, tot je het hele woord compleet hebt. • Zet een streepje achter elke lettergreep, tot je het hele woord hebt ingevuld. • Hebben jullie de hele tekst van het refrein in de witte vlakjes ingevuld? Bedenk samen een nieuw refrein. • Maak samen per zin een nieuwe zin met precies hetzelfde aantal lettergrepen. • Let op! De komma's van de nieuwe zinnen, komen op de zelfde plekken in het liedje. • Overleg samen hoe jullie de nieuwe tekst willen presenteren; voordragen, zingen, oplezen, opschrijven, enzovoort. • In de afbeelding zie je een voorbeeld van een nieuwe zin. <p>Voor de leerkracht: Zing de nieuwe zin samen met de kinderen. Als de kinderen snel klaar zijn met deze opdracht kunnen ze de tekst van een couplet aanpassen.</p> <p>Vertel: Jullie mogen nu je nieuwe tekst presenteren. Ik schrijf de tekst mee op het bord, zodat we straks de tekst samen ook nog een keer kunnen zingen.</p> <p>Voor de leerkracht: Laat de kinderen per groepje hun nieuwe tekst presenteren en zing het refrein vervolgens met de hele klas een keer na. Gebruik hiervoor de instrumentale versie: 'Zing een beestenboel op school-samen een refrein maken (muziekfragment 2)'. Stel tussendoor vragen als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waarom hebben jullie voor deze tekst gekozen? • Vonden jullie het ook bij een beestenboel passen? • Liep het refrein lekker op de melodie? • Waar liep het lekker en waar niet?
-------------------	--

Opdracht 4	<p>Voor de leerkracht: Oefen kort het hele lied met de kinderen. Wissel af met de eigen geschreven refreinen. Mocht de tekst er nog niet zo goed inzitten pas dan het voorzingen en nazingen toe. Hierbij zingt de leerkracht zelf een zin voor, de kinderen herhalen dit stukje. Blijf steeds op een goede zanghouding letten. Indien de kinderen snel de concentratie met het zingen verliezen kunnen ze bijvoorbeeld letten op het juiste inadem moment tijdens het zingen. Of ze kunnen letten op welke stukken heel snel en heel langzaam gezongen horen te worden. Je kunt hen het ritme aan laten geven door bijvoorbeeld mee te tikken of te 'dirigeren'. Wissel eventueel met zacht zingen en luid zingen. Indien het lied er goed inzit kan het geheel gezongen worden op de instrumentale versie: 'Zing een beestenboel op school-samen een refrein maken (muziekfragment 2)'.</p> <p>Vraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoe vonden jullie het om zelf een refrein te schrijven? • Is het lied er leuker door geworden? Waarom wel, niet? • Vond je het moeilijk om een eigen tekst op een bestaand liedje te schrijven? • Welk eigen geschreven refrein vonden jullie het mooist? • Hielp het opwarmen van de spieren bij het zingen? <p>Voor de leerkracht: Laat de kinderen samen de twee beste versies van de eigen geschreven refreinen kiezen. Deze worden tijdens de afsluiting meegezongen. Schrijf indien de refreinen nog niet uit het hoofd gezongen kunnen worden de refreinen op en geef tijdens de eindafsluiting een kopie hiervan aan de kinderen mee.</p>
Reflectie	<p>Vraag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is de inhoud van het lied anders geworden door de nieuwe refreinen? • Waarover gaat het nu? • Waardoor komt dat? <p>Vertel: Tijdens de eindafsluiting van dit project gaan jullie meezingen met de muziek van de cardboard-animatie. Jullie gaan dan de eigen geschreven refreinen meezingen met de film.</p>